

Sestanek v Rimu: Dve cesarstvi, dva voditelja, dve nasprotji

Predsednik angleške vlade Chamberlain in predsednik italijanske vlade Mussolini, ki sta se te dni v Rimu posvetovala o bodočem razmerju med svojima velikima državama, sta voditelja, tako različna po značaju, razvoju in naravi, kakor le moreta biti dva človeka različna. Skupno jima je samo nekaj: v politiko, in s tem v odločanje o usodi svojih držav sta stopila oba hkratu. To je bilo leta 1910. Ministra pa sta prvič postala oba 1922. O različnosti teh dveh velikih mož, ki držita v rokah pol evropske usode, ne priča nič bolj zanimivo kakor bežna primerjava njune življenjske poti.

Chamberlain.
sin velikega državnika Jožefa Chamberlaina in brat slovitega zunanjega ministra Austena. Od doma vzgojen po načelih stroge puritanske verske ločine unitarijcev. Po sedmih letih vseučilišča stopi v knjigovodsko službo, nato odide na Bahamske otoke, kjer je imela rodbina Chamberlainov velike nasade konoplje. 1902, po sedmih letih, se vrne v Birmingham in začne trgovino. Postane ravnatelj velike tovarne za ležaje ladijskih strojev. 1910 ga premami politika. Sprejme mesto v mestnem svetu in prevzame skrb za zdravstvo. 1915 je izvoljen za župana v Birminghamu, rojstnem mestu. Lloyd George ga pokliče v London in mu da vodstvo narodnega urada za prehrano. Tu se obnese. Vrne se domov, z 48 leti je izvoljen za poslanca. 1922 je prvič minister za pošto, 1937 pa ministrski predsednik, ki je Anglijo spet zbližal z Italijo. Chamberlain ljubi v zasebnem življenju vse tisto, česar Mussolini ne mara: mir, ribarstvo, cigare, whisky, visoke ovratnike, dežnik, ki ga nosi s seboj celo ob lepem vremenu.

Mussolini
je sin ubogih staršev, kovača in učiteljske, iz vasi Dovio pri Predappiu. Vzgojen v revolucionarnem duhu. Z devetnajstimi leti je učitelj in odide v Švico, kjer živi težko življenje kot časnikiar, delavec, zidar, prodajalec, pekovski pomočnik. Postane delavski organizator in ima posla z oblastmi. Politika ga vleče že od vsega začetka. Avstriji ga leta 1910 izkazuje iz Tridenta, nakar začne v Forliju izdajati revolucionarni list »Razredni boj«. 1915 se z D'Annunziem vzema za vstop Italije v vojno in prireja manifestacijska zborovanja za pomoč Franciji. 1919 ustanovi svoje gibanje in je 1921 prvi poslanec — z 39 leti. Po pohodu na Rim 1922 dobi od kralja nalog, naj sestavi vlado. S tem vzame v roko vodstvo Italije, katero privede do novega reda, veličine in uspehov. Mussolini črta negibnost in pokoj, sovraži ribarjenje, kajenje in alkohol, nihče ga še ni videl pod dežnikom. Gibanje in akcija — to je njegovo življenje, kar kaže delovni spored enega samega njegovega dne v poletju 1938: zjutraj je odletel iz Rima, sam pilotiral, pregledal pet vojaških letališč, obiskal letalsko akademijo v Firenci, se udeležil poskusov z novimi letalskimi modeli v Pizi, se spotoma ustavil v nekaj vaseh in se pogovarjal s kmeti, se z avtom peljal sam v kopalnice Viareggio, se tam kopal, obiskal sirotišnico v mestu, letel v Rim, imel nekaj političnih konferenc in se zvečer udeležil koncerta na Foru...

Dr. Korošec v domovini

Belgrad, 14. januarja. S snovnim ekspresnim vlakom ob 9.55 se je vrnil iz Aten v Belgrad bivši notranji minister g. dr. Anton Korošec. Pred prihodom vlaka so se zbrali na postaji prometni minister g. dr. Spaho, gradbeni minister g. dr. Krek, notranji minister dr. Milan Acimović, minister brez listnice g. Snaj ter najozloglašeni g. dr. Korošec. Ko se je vlak ustavil, je iz vagona izstopil g. dr. Korošec ves nasmejan in bil izredno dobro razpoložen. Vse navzoče je pristrčno pozdravil ter se z njimi dolgo časa razgovarjal.

Švobodna luka za našo državo v Trstu

Ljubljana, 14. jan. Današnji »Slovenec« poroča, da bo italijanska vlada v kratkem stavila Jugoslaviji predlog, naj se v tržaškem pristanišču določi mesto, kjer bo Jugoslavija imela svobodno luko podobno, kot jo ima v Solunu. Italijanska vlada je baje pripravljena, da svoji sosedu nudi ugodnost, ki bi v precejšnji meri okrepila gospodarske zveze med obema državama. Izražajo tudi prepričanje, da bo mogoče že v bližnji bodočnosti vzeti v pretres vprašanje o zgraditvi omrežja avtomobilskih cest v Jugoslaviji, ki bi se priključilo na italijansko omrežje, tako da bi od Trsta čez Ljubljano do Maribora peljala avtomobilska cesta za težke tovore. Italijanski gospodarski krogi bi ta načrt podprli. Z odločujoče strani ta vest, ki že nekaj časa kroži po Rimu, še ni potrjena, a tudi zanikana ni bial. Pričakujejo, da bodo ta vprašanja v kratkem odločilno pojasnjena.

Med novoletnim diplomatskim sprejemom pri Hitlerju je imel nagovor papeški nuncij Orsenigo, ki je v govoru poveljeval duhu sporazuma v Münchnu in želel, da bi ta način sporazumevanja med voditelji velikih držav postal pravilo za reševanje vseh sporov v bodoče.

Uradno poročilo o razgovorih med angleškimi in italijanskimi državniki v Rimu

Sodelovanje med Anglijo in Italijo se bo nadaljevalo

Rim, 14. januarja. O. Na večerji, ki je bila snoči v angleškem veleposlaništvu, sta Chamberlain in Halifax imela zadnji važni razgovor z Mussolinijem in grofom Ciano. Ta razgovor prvotno ni bil na sporedu. Razgovor se je končal malo pred polnočjo. Po razgovorih se je lord Halifax takoj odpeljal na rimsko postajo, kjer je v svojem salonskem vozu prespal noč, davi ob 8 pa se je odpeljal v Zenevo.

Predsednik vlade Chamberlain si je danes dopoldne ogledal še nekaj rimskih zanimivosti, opoldne pa je odpotoval po prisrčnem slovesu na rimski postaji v domovino.

Ponoči je bilo o razgovorih izdano uradno poročilo, ki pravi:

»Pri razgovorih, ki sta jih te dni imela Mussolini in Chamberlain ob navzočnosti obeh zunanjih ministrov v Rimu, so proučili važna vprašanja in odnose med obema cesarstvom. Razgovori nosijo pečat največje prisrčnosti in so prispevali k ohranitvi miru in široki izmenjavi stališč med obema državama. V skupnem sporazumu je bila kot novost ugotovljena želja, da bi se odnosi med obema državama dalje razvijali v duhu

pogodbe z dne 16. aprila preteklega leta. Sklenjeno je bilo, da se čimprej uveljavi sporazum v smislu tega pakta. Ugotovljeno je bilo pri teh razgovorih tudi tokrat, da Italija in Anglija vztrajata pri namenu, da bosta nadaljevali s politiko, katere cilj je, da bi se na najboljši način ohranil mir in politika, ki jo obe vladi vodita. S svojimi prizadevanji bosta obe državi še nadaljevali.

Ob tem uradnem poročilu trdijo poluradno, da je rimski sestanek bil samo priprava, ki naj bi po italijanskem načrtu vodila do širših in še pomembnejših razgovorov med štirimi veleislami. Pri teh razgovorih bi Italija, naslanjajoč se na podporo Nemčije, skušala mirno uveljaviti svoje zahteve glede Severne Afrike, ki seveda uradno ne bi bile take kakor jih je neuradno postavljalo italijansko časopisje. Verjetno je, da so angleški državniki temu italijanskemu načrtu naklonjeni in da so v Rimu povedali, da bi bila Anglija pripravljena posredovati med Francijo in Italijo, če bi to želeli obe državi. Na omenjenem sestanku veseli, do katerega bi prišlo šele po končni Francovi zmagi, pa bi tudi uredili špansko vprašanje in obnovev monarhije.

Po padcu Tortose, Falseta in Mont Blancha:

Vlada se seli iz Barcelone v Valencijo

Barcelona, 14. januarja. O. Zaradi včerajšnjega padea Tortose, najmočnejše republikanske postojanke na skrajnem jugu bojišča in zaradi nezadržnega prodiranja nacionalistične vojske proti Taragoni in Barceloni, je katalonska avtonomna vlada sklenila izročiti vse posle osrednji španski vladi, ki se bo jutri ali pojutrišnjem preselila iz ogrožene Barcelone v Valencijo. V Barceloni bosta ostala samo predsednik osrednje vlade Negrin in vojni minister Del Vayo, ki bosta organizirala

obrambo Barcelone.

Pariz, 14. januarja. Begunci, ki so prišli čez francosko mejo pri Perpignanu, pripovedujejo, da je v Barceloni zavladovala silna zmeda. Vsi moški, ki morejo nositi orožje in so stari od 38—45 let, pojdejo na fronto. Vsi državljani do 50 let bodo pa morali pomagati pri utrjevanju barcelonske okolice. Vpoklicane so tudi ženske med 19. in 25. letom, da nadomestijo v zaledju moške, ki morajo na fronto.

Poljaki za sporazum z Ukrajinci

Važne izjave predsednika poljske poslanske zbornice Skladkowskega

Varšava, 14. jan. o. Včeraj je bila važna seja parlamentarnega proračunskega odbora, katero je vodil predsednik poljske poslanske zbornice Skladkowski. Pri seji je ukrajinski poslanec Cielewicz izjavil, da je mogoče koristiti in zahteve ukrajinskega naroda spraviti v sklad z bistvenimi zahtevami poljske države. Treba je zato odkritosrčno sporazuma, ki naj zagotovi ukrajinskemu narodu politične, kulturne in gospodarske pravice, katere mu gredo. Dalje mora Poljska poskrbeti, da bo ukrajinska mladina tako delavska, kakor razumniška, dobila zaposlitev in da ne bodo Poljaki pri tem uživali nezasluzenih prednosti. Ukrajinci zahtevajo zase pravično sorazmerno udeležbo v vseh panogah javne uprave.

Ukrajinskemu poslancu je odgovarjal predsednik Skladkowski, ki je dejal, da poljska vlada priznava obstanek ukrajinskega naroda kot dejstvo, ki ga ni

mogoče zanikavati. Zaradi tega si Poljaki ne bodo prizadevali, da bi Ukrajince raznarodili in bodo ukrajinskim zahtevam ustregli, ker je v sporazumu med obema narodoma jamstvo za bodočnost poljske države.

Ti dve izjavi sta v poljski politični javnosti vzbudili izredno ugoden vtis. V Varšavi upajo, da bodo v duhu odkritosrčnega sodelovanja kmalu izginila vsa nasprotja, ki so se zlasti zadnje čase pokazala med Poljaki in med ukrajinskim narodom.

V teh izjavah vidijo prvi odmev novega sporazuma med Poljsko in Nemčijo, sklenjenega pred dobrim tednom v Berchtesgaden. Sporazum med Poljaki in Ukrajinci bi za precejšen čas onemogočil misel na ustanavljanje samostojne ukrajinske države po nekdanjih nemških načrtih.

Vsa južna Katalonija v Francovih rokah

Sarragosa, 14. jan. o. Z zmagošlavnim prodiranjem nacionalističnih čet se vedno bolj približuje končna zmaga Francovih čet nad Katalonijo. Do danes je uspelo četam generala Yagueu, da zasedejo ves trikot na južnem katalonskem bojišču. Oddelki marokanske konjenice prodirajo skozi ozemlje severno od Tortose in kolona pehote se je polastila mesta Pereloa, ki leži 20 km severno od luke Tarragone. Poročajo tudi o drugih važnih uspehih na več ko 20 km dolgi bojni črti. Na severu je general Munoz zasedel kraje ob cesti, ki drži iz Artese de Segre proti francoski meji. aZasedli so pomembno mesto Maset in okolič. Konjenica je od Tortose prodira danes zjutraj

do morja, od koder se bo skušala približati Taragoni ob morju. Na Taragono pritiskajo zdaj nacionalistične čete v treh smereh. Tem oddelkom poveljuje general Yague. Od Falseta proti Reusu prodira od Taragone druga armada pod poveljstvom generala Solchaga. Tretja armada pa pritiska proti Taragoni od severa iz Montblancha čez Bals.

Z osvojitvijo Tortose so nacionalistične čete zavzele vse južni del Katalonije. V bojih pred zavzetjem tega mesta so igrale važno vlogo posebno marokanske čete. Napredovanje nacionalističnih oddelkov v zadnjih dneh je bilo izredno hitro in so se čete pomikale naprej po točno določenem načrtu.

Angleška ministra pri sv. očetu

Vatikan, 14. jan. o. Predsednik angleške vlade Chamberlain in zunanji minister Halifax sta bila včeraj ob 11.30 sprejeta v posebno avdienco pri sv. očetu. Sv. oče je angleška ministra sprejel v svoji zasebni knjižnici. Sprejem je bil zelo prisrčen. Sv. oče se je z angleškima državnikoma razgovarjal dobre četrt ure in so med tem razgovorom pretresli vsa važna vprašanja iz svetovne politike, zlasti pa tista, ki se nanašajo na razmerje med Svetlo stolico in med Anglijo. Dotaknili so se tudi položaja katoličanov v Palestini in statutu, ki ga pripravlja angleška vlada za varstvo katoliških svetišč v Sveti deželi. Za tem je sv. oče sprejel še spremstvo obeh ministrov. Po avdienci sta angleška državnika bila še pri državnem tajniku kardinalu Pacelliju in imela z njim daljši razgovor. Obisku angleških ministrov

v Vatikanu pripisujejo izredno velik pomen.

Snoči je bilo v Vatikanu izdano uradno poročilo, ki pravi:

»Sv. oče Pij XI. je zelo prisrčno sprejel Chamberlaina in lorda Halifaxa, v katerih spremstvu je bil tudi angleški veleposlanik pri sv. stolici. Nagovoril ju je s ljubeznivimi besedami ter se jima zahvalil za obisk. Sv. oče se je posebno zanimal za vzvišeno angleško kraljevsko družino ter izrazil tople želje za dolgo življenje angleške kraljevske dvojice ter za procvit velikega angleškega imperija, v katerem živi tako mnogo katoličanov. Zatem se je z njima razgovarjal o različnih vprašanjih, ki so v zvezi s razmerjem med sv. stolico in Veliko Britanijo, ter z zadovoljstvom ugotovil, da zdaj vladajo dobri in prisrčni odnosi med obema.«

Maršal Göring in zunanji minister Ribbentrop bosta obiskala Poljsko

Varšava, 14. jan. m. Uradna »Gazeta Polska« piše, da bo nemški zunanji minister von Ribbentrop obiskal Varšavo najbrž 26. januarja na obletnici podpisa nenapadne pogodbe med Poljsko in Nemčijo. Na Poljsko je povabljen tudi maršal Goering, ki mu bo poljska vlada priredila velik lov.

Novi slovenski poslanci v Belgradu

Belgrad, 14. jan. m. Davi so se pripeljali v Belgrad slovenski poslanci, ki so bili pri decembrskih državnozbornih volitvah izvoljeni na listi dr. Milana Stojadinovića. Povečini so se nastanili v hotelu »Belgrad«. Danes bodo poslanci v narodni skupščini dvignili od glavnega odbora izstavljena pooblastila. Ostali čas pa bodo danes porabili za razna posredovanja v posameznih ministrstvih.

Vesti 14. januarja

Italijanski minister za ljudsko kulturo Alfiera je včeraj priredil kosilo angleškim časnikiarjem, ki so prišli v Rim s predsednikom vlade in zunanjim ministrom.

Češkoslovaška vlada je imenovala dve komisiji za ureditev judovskega vprašanja. Tisti Jude, ki bodo morali plačati 25% od te vsote odtegljaja, po 100% bo znašal odtegljaj pri vsotah do 80.000 kron. Razen češkega denarja bo vsaka judovska rodbina lahko vzela s seboj tujega denarja za 80.700 kron.

Angleški obisk v Rimu je priprava za nekaj nov münchenski sestanek, ki bo uredil še vsa ostala pereča vprašanja, ki razdvajajo evropske države, piše argentinsko časopisje.

Madžarska bo pristopila k nemško-italijansko-japonski zvezi proti Kominterni, je včeraj povedal zunanji minister Czaky po razgovoru, ki ga je imel s poslaniki omenjenih treh držav. Hhratu je pa izjavil tudi, da Madžarska ne bo izstopila iz Zveze narodov, ker sta pogodba proti Kominterni in članstvo v ZN dve docela različni stvari. Uradno bodo ta pristop izvedli prihodnji teden.

Madžarsko gospodarsko odposlanstvo je dopotovalo včeraj v Pariz in se bo s francosko vlado pogajalo o podaljšanju madžarsko-francoske trgovske pogodbe, ki je potekla z 31. decembra lani.

Hilderjev namestnik za Avstrijo dr. Seiss-Inquart je izdal odlok, s katerim zapoveduje popis vseh cerkvenih umetnin po Avstriji.

Belgijska vlada je končno sprejela sklep, da bo v kratkem poslala svojega trgovskega in diplomatskega zastopnika nacionalistični vladi v Burgos.

Prva prihodnja seja angleške vlade bo prihodnje eredo. Na njej bo predsednik vlade Chamberlain poročal o razgovorih, ki jih je imel v Rimu.

Vsi švicarski listi prinašajo obširna poročila o odkritju spominске plošče Nikolu Pašiču v Zürichu in o govoru, ki ga je imel predsednik naše vlade dr. Stojadinović pri tej priliki. Največji švicarski dnevnik »Neue Zürcher Zeitung« prinaša celo stran s slikami.

Finančni odposlanec češkoslovaške vlade v Londonu Pospíšil je imel včeraj dolg razgovor s finančnim svetovalcem angleške vlade Leith-Rossom glede posojila, ki bi ga CSR rada dobila od Anglije za obnovev svojega gospodarstva.

67 bivših grških političnih voditeljev je konfiniranih na raznih lepih otokih po grškem morju, je povedal podtajnik notranjega ministra Mamiakides včeraj na seji, ki so jo imeli voditelji grških narodnih organizacij v Atenah.

Vesti o nekem ultimatumu, ki ga je dala Italija Franciji in kateremu mora Francija ugoditi v šestih dneh, so popolnoma izmišljene in jih prinaša francosko časopisje samo zato, da bi sejal zmedo in skušalo oslabil vtis angleškega obiska v Rimu, pišejo rimski listi sprtič fantastičnih poročil francoskega časopisja.

Paraguajski generalni konzul v Parizu, La Pierre, je izgubil svoje mesto, ker je sodeloval v zločinski organizaciji za ponarejanje potnih listov. Te potne liste so ponarejevali prodajali nemškimi Judom.

Nemški gospodarski diktator maršal Goering je te dni praznoval 46. letnico. 46 let je bil star tisti dan tudi narodno-socialistični ideolog Alfred Rosenberg.

V Kairu se danes začne vsearabska konferenca za Palestino. Tja je dospelo več arabskih knezov. Nemčija ima zdaj nekaj nad 900.000 brezposelnih.

Število brezposelnih je od lani padlo za milijon.

Važno sejo so imeli francoski ministri včeraj v vojnem ministristvu.

Romunski kralj Karel je včeraj sprejel pariškega poslanika Tataresca, ki se je vrnil v Bukarešto, da poroča o stanju pogajanj za najetje velikega romunskega posojila v Franciji.

Do ostrih spopadov med poslanci je prišlo na včerajšnji seji madžarske zbornice. Prerekanje so sprožili opozicijski poslanci, zaradi česar so morali sejo ustaviti in je sam predsednik vlade posredoval med sovražnima skupinama.

Za novega romunskega veleposlanika v Belgradu bo najbrž imenovan bivši poslanik Guranesco.

Japonska vlada je izdala sklep, da je treba skrajno štediti s nafto in z bencinom, ki ju v veliki meri potrebuje vojska. Zato bodo v kratkem 20.000 tovornih avtomobilov zasebni lastniki predelali tako, da jih bodo lahko gonili z lesnim plinom. S tem bo poraba nafte in bencina padla za 35%.

Uprava suške prekopenne družbe je včeraj imela v Parizu sejo, na kateri je predsednik Bonnet dejal, da je družba sicer pripravljena se pogajati z Italijo glede morebitnih novih ugodnosti za italijanske ladje, zavrača pa italijanske zahteve po tem, da bi Italija dobila kaka mesta v upravnem svetu.

Italijani v Tunisu imajo premoženja za kake dve milijardi francoskih frankov, pišejo rimski listi, ko se prerekajo s francoskimi glede gospodarskega položaja italijanskega prebivalstva v Tunisu.

Predsednik vlade se je vrnil v domovino

Ljubljana, 14. januarja. Snoči ob 20.50 se je pripeljal z brzim vlakom preko Jesenic v Ljubljano predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović v spremstvu šefa svojega kabineta dr. Dragana Protića. Na ljubljanski postaji so predsednika vlade sprejeli in pozdravili ban dravske banovin dr. Natlačen in razne druge politične osebnosti. Po krajšem postanku se je predsednik vlade odpeljal dalje proti Belgradu

Nakronani južnoameriški kralj

Od reveža, ki je pobiral za trdko denar, do milijonarja

Eden štirih ali petih najbogatejših ljudi na svetu živi v Parizu. Vsak dan se spreha po Elyzejskem polju, opoldne pa v kakem hotelu počiva precej skromno kosilo. Sreča tega moža sliči sreči nekronanih kraljev — bogatašev v Združenih državah.

Ta umrljivi srečnik se imenuje Simon Patino. Pred tridesetimi leti je bil še zaposlen kot blagajnik pri neki trdkovi v La Paz, glavnem mestu Bolivije. Ta trdkova je imela zelo mnogo odjemalcev. Ubog kot le kaj, je hodil okrog teh odjemalcev: okrog Indijancev in lastnikov majhnih rudnikov ter plantajžnih nasadov v okolici La Paze ter pobiral od njih denar, ki so ga bili dolžni trdkovi.

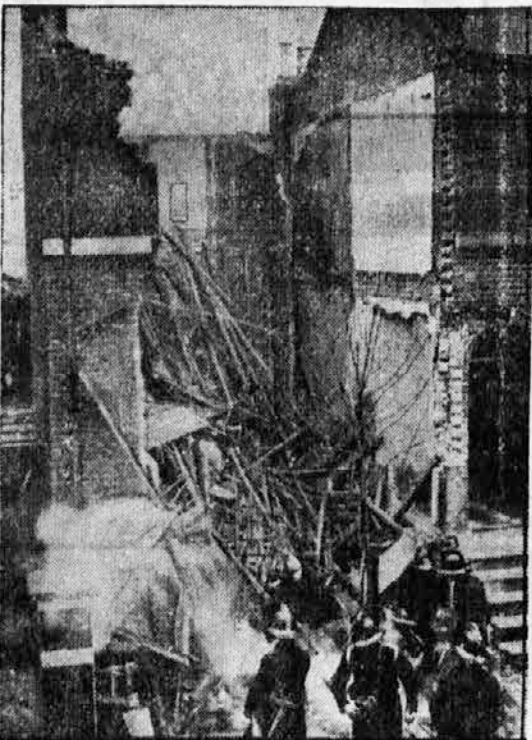
Tako je nekoč prišel k nekemu lastniku majhnega rudnika, ki je dolgoval trdkovi 195 dolarjev, katerih pa ni mogel dati, ker jih ni imel. Zato mu je lastnik ponudil v zameno kar svoj rudnik. Patino je ponudbo res sprejel in se ves vesel vračal domov v zavesti, da je sklenil dobro kupčijo. Toda njegov gospodar je drugače mislil in ga je pri priči postavil pod kap s temile vzpodbudni besedami: »Lahko greste, ne rabim vas več. Namesto da bi mi prinesli 195 dolarjev gotovine, ste mi prinesli rudnik brez vrednosti. Prihodnjič mi boste namesto denarja prinesli počen lonec. Zbogom! Še to: ako mi v dveh dneh ne odštete tistih 195 dolarjev, boste romali v luknjo. Rudokop pa naj bo kar vaš.«

Sreča se je nasmehnila

Da bi se Patino iz zadeve izvil, zato seveda ni imel denarja. Posodil mu ga je ženin stric, zato, da ne bi njegova nečakinja trpela sramote. Ne da bi tratil čas, je šel Patino najprej pogledat svoje imetje. Rudnik je bil visoko, v težko dostopnem kraju. Poleg njega je stala kočica, kamor se je Patino s svojo družino vselil. Z vso verno se je vrgel na delo in žena mu je pridno pomagala. In res je izkopal precej velikih kosov kremenca, ki se je izredno močno bleščal. Šel je v La Paz k nekemu inženirju, ki mu je povedal, da kosi vsebujejo kositer. Te rude da malo nakopeljejo na svetu, poleg tega pa da njegova ruda vsebuje največ kositra, t. j. okrog 60%. Patino je koj uvidel, kakše važnosti je ruda, ki se da v industriji, tudi v vojni industriji, dobro uporabiti. Ženin stric mu je posodil še 300 dolarjev, ki jih je rabil za izkopavanje rude.

„Norec“, ker kupi zemljišče

Pretekli sta dve leti. Patino je vztrajno kopal. Čim je nekaj rude nakopal, jo je prodal, da je kupil zemljo v bližini rudnika. Podjetje je uspevalo tako, da je imel že nekaj sto delavcev. Vsak teden je šla cela vrsta do vrha naloženih voz v La Paz. Patino se ni v tem času nič spremenil: sam je s svojimi delavci kopal in nakupoval zemljo. »To je norec«, so rekli ljudje, »Kupuje ničvredno zemljo, kjer ne zraste niti trst, da bi se mogla krava do sita najesti. Revez je!«

Razvaline stanovanjske hiše sredi Londona, kjer je nenadno nastala iz dozdaj še neznanega vzroka silovita eksplozija.

Nepričakovani obisk

Nekega lepega dne ga je obiskal zastopnik newyorške banke Guggenheim. Hotel je kupiti Patinov rudnik in mu je ponudil 500.000 dolarjev. Patino se je kar v glavi zavrtelo, ko je slišal tako visoko vsoto. Že je hotel podpisati pogodbo. Tu pa je posegla vmes žena in ni pustila, da bi podpisal, češ če ponuja 500.000 dolarjev, je rudnik gotovo vreden desetkrat toliko ali pa še več. »Videl boš, da boš v nekaj letih najbogatejši človek v Južni Ameriki«, je rekla. In Patino ni podpisal.

Ura je prišla

Ko so minula tri leta, je Patino nekega dne odpotoval v New York podpisat pogodbo z družbo Guggenheim. Takrat pa v sporazumu s svojo ženo. Pogodba je določala, da je on predsednik upravnega sveta družbe, ki bo njegove rudnike izkoriščala ter da je 51% delnic njegovih. Družba mu je dala na razpolago denar za nakup zemlje in za izrabljanje rude. Tako se je uresničilo, kar mu je njegova žena pred tremi leti prerokovala.

Po šestih mesecih je postal predsednik pravkar ustanovljene družbe za pridobivanje kositra. Družba je združevala vse lastnike rudnikov, ki pridobivajo to dragoceno kovino. Med člani te organizacije je tudi nizozemska kraljica Viljemina, ki ima na Borneu velike rudnike. Ta svetovni kartel že dvajset let narekuje cene te kovine, ki jo industrija ne more pogrešati. Vsi člani kartela so bogati, najbogatejši pa je Patino, nekdanji inkasant.

Številke in vzroki samomorov

Jugoslavija ni dežela samomorilcev

Belgajska »Pravda« poroča, da je v nekem romunskem časopisu dr. Petru Ramneantu napisal zanimiv članek, v katerem se bavi z vprašanjem samomorov in o njihovih vzrokih. V poročilu primerja tovrstne podatke iz posameznih evropskih držav. Med drugim poudarja pisec tega članka, da so v največ primerih vzrok samomorov žalostne socialne razmere, v katerih žive revnejši ljudje na svetu in pomanjkanje verske vzgoje.

Poljska in Nemčija na prvem mestu

Dr. Ramneantu navaja, da je bilo v preteklem letu, torej v letu velikih političnih dogodkov, največ samomorov v Nemčiji, na Madžarskem, na Poljskem in na Češkoslovaškem. Značilno je, da je bilo v omenjenih državah največ samomorov med Judi, posebno še v Nemčiji in na Poljskem. Statistični podatki kažejo, da je samomora zakrivilo v največ primerih slabo gospodarsko stanje dotičnih ljudi, nič manj pa seveda slaba vzgoja. Poleg tega bi morda prišlo v poštev še podnebje, duševno stanje samomorilcev in njihova verska stran.

Zanimivo je dalje na primer, da je bilo v Nemčiji med protestanti približno dvakrat toliko samomorilcev kot pa med katoliki. Med katoliki so samomori naravnost silno redki, vsaj med pravimi katoliki, kajti katoliška vera ima samomor za največji greh, ker človek nima neomejene oblasti nad svojim telesom in življenja ne sme jemati niti drugemu niti sebi.

V preteklem letu je bilo v Romuniji precej manj samomorov, kot pa prejšnje leto. Podatki kažejo tudi to, da si je po mestih vzelo življenje precej več ljudi, kot pa po vaseh. In to je menda povsod, ne samo v Romuniji, kajti po deželi so povsod ljudje bolj verni in zato manj pokvarjeni. Največ samomorilcev se je lani v Romuniji ovesilo, prav malo pa je bilo takšnih, ki so egli po strupu ali po samokresu.

V Jugoslaviji

Jugoslavija je država, o kateri se ne more ravno reči, da je dežela samomorilcev, kljub temu, da je tudi pri nas še vedno nekaj takšnih, ki se odločijo, da gredo prostovoljno v smrt. Tovrstni podatki pa so zanimivi tudi v tem oziru, ker kažejo številčno razmerje med samomorilci in samomorilkami. Razmerje je 2,5 proti 1 za moške, če se po športko izrazimo. Leta 1937 si je vzelo življenje v Jugoslaviji 817 moških in vsega skupaj »samo« 273 žensk. Tudi pri nas je po mestih samomorilcev precej več kot pa po deželi.

Ljudje pa se ne ubijajo v vsakem letnem času enako pogosto. Številčni podatki kažejo, da je bilo največ samomorov spomladi, najmanj pa pozimi. Po-

Domoljub št. 1

Toda S. Patino se ni zadovoljil samo s tem, da si je nagrabil milijone, ampak je hotel biti tudi povsod drugod zraven. Tako se je vpisal v La Paz na tehniško fakulteto, da bi si pridobil naslov rudarskega inženirja. In danes se ne znajde samo v vprašanjih, ki se tičejo rud, ampak tudi v drugih stvarih.

Svoji domovini Boliviji je izkazal nešteto dobrot. Ko je bil leta 1920 v državnem proračunu velik primanjkljaj, je plačal devet desetlin, ostalo desetino pa bolivijski davkoplačevalci. L. 1932, ko sta si skočili v lase Bolivija in Paragvaj, je dal državi na razpolago 39 milijonov liver-sterlingov. Pet let pozneje je bil na njegovo veliko prizadevanje sklenjen mir med obema državama in nekega dne je dobil sledečo brzojavko: »Vaše prizadevanje za mir je rodilo popoln uspeh. Narodni svet se vam zahvaljuje in vas kot v priznanje za vaše zasluge imenuje domoljuba št. 1.«

Njegovo skromno maševanje

Ta bogati mož si je zadal sedaj sedmi križ na rame. Toda ni samo bogat, ampak tudi srečen človek, ki ga življenje ni nikoli ogoljufalo. Njegov sin se je oženil z neko sorodnico iz Burbonske hiše; njegov zet pa je markiz del Merito, španski plemič. Ena njegovih hčer se je omožila z nekim bogatim Meksikancem, druga pa z nekim francoskim grofom.

Na vprašanje, kateri dan v življenju je bil zanj najrečnejši, je rekel: »Najrečnejši trenutek v mojem življenju je bil takrat, ko sem si pridobil milijon. Vendar pa dejstvo, da sem postal milijonar, me ni navdalo s takim veseljem, kakor pa to, da sem svojemu nekdanjemu gospodarju poslal sledečo brzojavko: Ali mislite, da tisti rudnik ni bil vreden 195 dolarjev? Vaš nekdanji inkasant.« To je bilo vse njegovo maševanje.

Tri male Angležinje v oblekah, ki predstavljajo (od leve na desno): Obrambo pred letalskimi napadi, mir in Veliko Britanijo.

Otok „Neville Chamberlain“

Še vedno so dežele na zemeljski obli, ki jih človek še ni odkril. Leže v človeku najbolj nedostopnih krajih, to je ob obeh zemeljskih tečajih. Raziskovalci so še vedno neprestano na delu, da bi kaj novega odkrili. Tako se mudi zdaj raziskovalec Ellsworth v južnih polarnih krajih, odkoder je pred nekaj dnevi poslal brzojavko, da je odkril novo zemljo, vendar pripominja, da so si pravico do te zemlje prisvojile že prej Združene ameriške države. Preteklo leto pa se je mudil na raziskovanju severnih polarnih krajev angleški raziskovalec Thomas. Odkril je v severnih vodah nov otok, ki mu je dal ime po sedanjem angleškem ministrskem predsedniku — »Neville Chamberlain«. Ta otok leži med Grönlandom in Aljasko. Dolg je 30, širok pa 16 km. Zdal poroča, da je to ime otoka sprejela in priznala tudi Kanada.

Reklama na nagrobnem spomeniku

V ameriškem časopisu smo zadnjič brali dva res svojevrstna primera, kako znajo Američani delati reklamo. Nek časopis je objavil tole:

»Če preveč trpite zaradi glavobola, če kašljate ali če padate v nezavest, dobro premislite o teh stvarih. Mora vam priti na misel tudi to, da ste morda težko bolni in da ne boste več dolgo živeli. Ravno zaradi tega pa vam svetujemo, da plačate vnaprej naročnino za naš časopis, ki vsakemu svojemu plačniku jamči, da mu bo po smrti napisal ganljiv članek o njegovem življenju.«

Nek trgovec pa si je izmisliš še hujšo reklamo. Dal jo je napisati celo na nagrobni spomenik. Napis na tem spomeniku se glasi:

»Tu počiva Ana H., ki je umrla ob žalosti nad izgubljenim svojo lepoto. Niti pomislila ni, kako bi si bila lahko na lahek način ohranila lepoto, če bi vsak dan uporabljala našo znamko X. To mažo lahko dobite v vseh drogerijah in lekarnah.«

Mecenovič je bil prav pravcati lenuh, pred deseto uro ga noben dan ni bilo na izpregled. Neko jutro je pa presenečil svojo stanovanjsko gospodinjico s tem, da je ob šestih prišel v kuhinjo. V roki je nosil majhno stekleničico, kakršne rabimo za zdravila, jo napolnil z vodo ter odšel. Čez par minut je bil zopet v kuhinji ter prosil, da mu da še vode.

»Kaj pa je?« ga je vprašala gospodinja, »ali ste morda bolni?«

»Ne,« je dejal zaspano, »ampak ogenj imam v svoji sobi.«

Jaka: »Ali si bil letos v Benetkah?«

Miha: »Ne, nisem bil ne.«

Jaka: »Čudno naključje, jaz tudi ne.«

Norman Railly Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

»Tole tu prav za prav ni za tvoje tako lepe oči!« je končno spregovoril Robin Hood, v njegovem glasu pa je zvenela globoka bolečina in žalost. »Preveč si nežna in nedolžna, preveč čista, da bi si gremila in zastrupljala dušo ob tem našem gorju, preveč usmiljena, da bi si trgala srce nad našimi ranami! Vse to so nam zadali ljudje iz tvojega naroda! Vaši davčni izterjevalci so mučili te ljudi! Oni so jim zadali rane, oni so jih oslepili, jim polomili kosti, oni so ubijali in morili! Pojdiva!«

In potegnil ja je s seboj, da ji ni bilo več treba gledati teh grozotnih prizorov. Čutila je, kako v njej raste hvaležnost do tega čudovitega človeka, ki ji je bil vse to pokazal, da jo je prepričal, kaj počno njeni rojaki z njegovimi. In v tem trenutku bi bila najrajši videla, ko bi bila mogla ostati pri njem in se vsa posvetiti bolnikom in ranjenim Saksoncem ter na ta način lajšala bolečine Robinu in izpirati sramoto in grehe s svojega naroda. Čutila je, da je za tega čudnega človeka začelo v njej goriti neko posebno čustvo, ki se razžarja v vse večji plamen. Kaj je to ljubezen? Ni hotela o tem premišljevali, ni se hotela izpraševati, čeprav je čutila, da bi ji bilo takšno razmišljanje všeč.

Ko sta spet prišla na jasno, se je Robin ustavil, obrnil k lady Marian, se zagledal v njene lepe oči, ki so bile zasen-

čene z žalostjo ter ji tiho in mehko dejal: »Zal mi je, ker sem ti to moral pokazati. Toda bilo je potrebno. Morala si zvedeti vse resnico, da si lahko napraviš pravilno sodbo o nas in njih, da spoznaš, kako nas ropajo, kako ubijajo in mučijo naše ljudi. Napačno so te bili poučili, ko so ti pravili o svoji pravičnosti. Glej, vsi ti kmetje so nekoč bili srečni, preprosti in mirni. Zdaj pa so tvoji iz njih napravili kakor si videla pohabljenec, slepce, nesrečne pokveke, pa tudi krute maščevalce. Prihajajo k meni, naj jih zaščitim pred tvojimi normandskimi prijatelji! Mar naj se napravim gluhega? Mar naj tvojemu plemstvu na ljubo zatrem in pregazim v sebi dločnost in klic svoje krvi, ki me sili, naj ta svoj ubogi narod branim pred nasiljem in krivicami?«

Umolknil je in se bled in razburjen zagledal vanjo. Bilo mu je kakor bi gledal nekoga, ki mu je bil daleč in popolnoma neznan, pa se mu je zdaj nenadoma pojavil v duši kakor stari, davni znaneec, prijatelj, ... ne, še več kot to, mnogo več ...!

»Toda, tudi vi ste ubijali Normane!« je zašepetala Marian kakor bi se bila ustrašila, da ga s tem vprašanjem in očitkom ne bi morda razžalila in užalostila. Bila si je na jasnem, da imajo Robinovi ljudje prav ... Robin in njegovi prijatelji ... Toda, ... tudi ona je imela rada svoj narod ... Čemu ga potem morijo ti

Saksonci? To stvar bi si bila rada do kraja pojasnila, da ji ne bi bilo treba niti trenutka več dvomiti.

»Da!« pravi Robin. »Ubijali smo in ubijamo tiste, ki so bili ali pa še so kruti in krivični do nas!«

»Čuden človek si!« je dahnila ter se mu zagledala v mirne, lepe oči.

»Zakaj čuden? Mar zato, ker imam rad siromake?«

»Ne, marveč zato, ker bi jim rad pomagal, pa s tem izživa sir Guyja in prince Ivana, še več, celo svoje življenje postavljam na kocko ... In vendar nisi proti Normanom vselej krut ... Med ranjenimi in pohabljenimi sem videla tudi nekega Normana ... Kako, da ga niste ubili?«

»Kaj potem? Čemu bi ga ubili? Ubijamo samo tiste, ki so bili to zaslužili. Ta revež pa se je moral proti nam boriti, sicer bi ga bil ubil sir Guy. Jaz pa Normanov ne sovražim, sovražim le krivice!« ji odvrne s povišanim glasom.

»Izgubil si plemstvo ... upornik in uskok si postal! Kakšne nagrade boš pozneje za to deležen?«

»Nagrada? Osebo zadovoljstva, da delam svojemu narodu dobro, — to je moja nagrada! Zdi pa se mi, da ti tega ne razumeš!«

»Oprostil Pomalem že začenjam razumevati ... Ne, ne, vse ... vse zdaj razumem!« zakliče lady Marian toplo in iskreno, razburjena, vročična, vsa v žaru neznanega čustva. »Vse razumem!« ponovi in se rahlo stisne k njemu.

»Če si to razumela, potem sem dobil svojo največjo in najlepšo nagrado!« Marian ga hvaležno pogleda, solza se ji zablesni v očeh, on pa se skloni k njej,

dvigne k ustom njeno nežno, belo ročico ter pritisne nanjo vroč poljub, pri tem pa ji ves čas gleda v oči.

Ko sta se vrnila k mizi in vnovič sedla na svoje mesto, je lady Marian gledala zamišljeno predse kakor bi vse to, kar je bila pravkar videla in kar se je bilo zgodilo med njo in med Robinom, ponovno doživljala in o vsem razmišljala. Svoj mirni obraz je le od časa obračala k Robinu, ki se je veselo smejal, ko je gledal svoje zadovoljne in vedre prijatelje. V resnici jim je bil priredil lepo slavnostno, si je zadovoljno mislil. Te-

daj pa se je nenadoma zaslišal zamolkli in utrujeni glas sira Guyja:

»Ker si nas oropal, bi zdaj radi odšli!«

»Šli boste! Moji ljudje vas bodo sprejeli. Toda dobro si zapomni: če ne bi bilo nje tu, bi te bil ubil!« Pri tem je Robin Hood pokazal na lady Marian.

»Ubil?«

»Da, ubil bi te bil, če ne bi bilo nje! Njej se zahvali, da ti je rešila življenje!« ponovi ostro in resno Robin. Potem pa se obrne k Ivanu Malčku ter mu reče:

»Spremi sira Guya in sodnika!«

(Foto Warner Bros.)

... dvigne njeno nežno, belo roko k ustnicam ter pritisne nanjo topel poljub ...